Toplumsal Yapı - 2

1. Günümüz sanayi toplumlarında tabakalaşmanın gelir düzeyi ve yaşam tarzına göre şekillendiğini söyleyebiliriz. Buna göre geliri giderinden fazla olan kesimler üst tabakayı, geliri giderini dengeleyen kesimler orta tabakayı ve geliri giderini karşılayamayan kesimler de alt tabakayı oluşturur.

Buna göre gelir dağılımı açısından gelişmiş toplumlar için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Orta tabakadaki nüfus oranı yüksek olan toplumlardır.
B) Tabakaların nüfus oranları birbirine yakındır.
C) Tabakaların nüfus oranlarının sabit kaldığı toplumlardır.
D) Üst tabakanın yaptırım gücünün arttığı toplumlardır.
E) Alt tabakanın sosyal yardımlarla desteklendiği toplumlardır.

2. Tarihten günümüze, hiçbir toplumun homojen bir yapıda olduğu söylenemez. Üstten alta doğru, toplumsal işleyişi etkileyen belirli kesimler hep var olmuştur; Roma İmparatorluğu'nda soylular, Hint toplumunda Brahmanlar, Osmanlı döneminde saray eşrafı gibi. Toplumsal tabaka adını verdiğimiz bu kesimler, aynı zamanda bulunduğu toplumun düzeni için de vazgeçilmezdirler.

Paragraftan hareketle aşağıdaki seçeneklerden hangisi çıkarılamaz?

A) Toplumsal yapı tabakalar üzerinden incelenebilir.
B) Her toplum aynı tabakalaşma yapısına sahiptir.
C) Tüm toplumlarda tabakalaşma görülür.
D) Tabakalar sosyal işleyişin bir parçasıdır.
E) Tabakalar üstten alta doğru etkilidir.

3. Toplumsal tabakalar arasındaki ilişki, toplumlara göre farklılık arz eder. Sosyal hareketliliğe göre şekillenen tabakalaşma sistemi; açık, kapalı ve yarı kapalı sınıf tabakalaşması olmak üzere üç grupta toplanır.

Açıklamada dikkat çekilen tabakalaşma sistemi sosyal hareketliliğin aşağıdaki özelliklerinden hangisine göre gruplandırılır?

A) Sosyal ilişkilerdeki yapılanmaya göre
B) İnsan ilişkilerindeki ekonomik unsurlara göre
C) Sorunların çözümüne göre
D) Sosyal kesimler arası geçiş koşullarına göre
E) Kişisel tercihlerin yaptırım gücüne göre

4. Toplumsal tabakalarda üsten alta doğru bir yapılanma vardır. Bu tür yapılarda etki ve yetki düzenlemesi söz konusudur.

Bu açıklamada toplumsal tabakalaşmanın aşağıdaki özelliklerinden hangisinden söz edilmektedir?

A) Farklı tabakalaşma türleri olduğu
B) Tabakalar arasında geçişin olduğu
C) Üstten alta doğru yetkinin arttığı
D) Tabakalar arasında ekonomik farklılığın olduğu
E) Hiyerarşik bir yapıya sahip olduğu

5. Orta Çağ Batı toplumlarında asil olmak, Hindistan'da Brahman olmak, günümüz sanayi toplumlarında da zengin olmak üst tabakada olmanın ön koşullarından sayılır. Bu koşulların farklılığını alt tabakalar için de örneklemek mümkündür. Gelecekte tabakalaşmaların nasıl şekilleneceği ise ayrı bir değerlendirme konusu olabilir.

Paragrafa göre tabakalaşma için aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi yapılabilir?

A) Tabakalaşmanın belli bir ölçütü vardır.
B) Tabakalaşma yapısı topluma ve zamana göre değişir.
C) Tabakalaşma toplumsal işleyişin temel niteliğidir.
D) Yöneten ve yönetilenler oldukça tabakalar varlığını sürdürür.
E) İnsan ihtiyaçları tabakalaşmanın temel dinamiğidir.

6. Hindistan'ın kast sistemi kapalı bir toplum oluşturduğu için, sosyal tabakalar arasında herhangi bir geçişe izin vermez. Osmanlı toplumunda ise ihtiyaçlara dayalı bir sistem olduğu için, gerekli durumlarda tabakalar arası geçişe izin verilirdi.

Parçadan hareketle ulaşılabilecek en doğru yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Her iki toplumda da açık tabakalaşma görülür.
B) Osmanlı daha gelişmiş olduğu için yarı kapalı tabakalaşma görülür.
C) Farklı tabakalaşmaların görülme nedeni coğrafi farklılıklardır.
D) Hindistan'da kapalı, Osmanlı'da yarı kapalı tabakalaşma görülür.
E) İhtiyaçların önemine göre toplumlarda yarı kapalı tabakalaşma oluşabilir.

Toplumsal Yapı - 2

7. Kentlerde yaşanan sorunlar hala önemini korumaktadır. Kırsal alanın yetersizliğinin kentlere olan göçü tetiklemesi, iş bulma umuduyla yola düşenlerin olması, yeni gelenlerin kent ortamını olumsuz değişime zorlaması gibi unsurlardan söz edilebilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi toplumsal hareketliliğin kentlerde oluşturduğu sorunlar arasında sayılabilir?

A) Aşırı yağışlarda su taşkınlarının görülmesi
B) Gecekondulaşma ve çarpık kentleşmenin olması
C) Sağlık hizmetlerinin yerine getirilmesinde zorluk yaşanması
D) Depreme uygun bina yapılmaması
E) Temizlik işlemlerinin yeterli olmaması

8. Toplumsal tabakalar arasındaki geçişler, ani bir şekilde aşağı ya da yukarı doğru olduğunda dikey hareketliliği; aynı düzeydeki yer ve statü değişimleri ise yatay hareketliliği oluşturur.

Buna göre;

I. Büyük bir fabrika sahibinin iflas etmesi
II. Fabrika işçisinin genel müdür olması
III. Bir öğretmenin İstanbul'a tayin olması
IV. Bir iş yerinin fırından manava dönüşmesi
V. Geçici işçilerin mevsime göre yer değiştirmesi

Verilenlerden hangileri dikey hareketliliğe örnektir?

A) I ve II.
B) II ve III.
C) II ve IV.
D) I, II ve IV.
E) I, II, III, IV ve V.

9. Aşağıdakilerden hangisi yatay hareketliliğe örnek oluşturmaz?

A) Pazarcı esnafının market açması
B) Bir öğrencinin yaz tatillerinde iş bulup çalışması
C) Gurbetçilerin atölyelerini memleketlerine taşıması
D) Büyük gemi şirketlerinin uluslararası taşımacılık yapması
E) Düşük gelirli bir ailenin çocuğunun ünlü bir doktor olması

10. Aşağıdakilerden hangisi toplumsal hareketliliğin göstergesi sayılamaz?

A) İşsiz sayısında azalma görülmesi
B) Ülke nüfusunda artış olması
C) Kentlere göçün artması
D) Zengin sayısının artması
E) Sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi

11. Feodal dönemdeki Avrupa'da sosyal sınıflar soylular, esnaf ve din adamları ile köylüler şeklinde dört tabakaya ayrılmıştı. Bunlardan esnaflar, krala fazla para vermek yoluyla soylu olabiliyorlardı. Kral ailesi toplumsal tabakalaşma sisteminin belirleyicisi durumundaydı. İstediklerini soylu yapabilirken, istediği soyluları ayrıcalıksız insanlar yapabilir ve sıradan kimselere de toprak verebilirdi.

Bu parça aşağıdaki kavramlardan hangisini örneklendirmektedir?

A) Açık sınıf tabakalaşması
B) Kapalı tabakalaşma
C) Yatay hareketlilik
D) Yarı kapalı tabakalaşma
E) Dikey hareketlilik

12.
- Bir doktorun çalıştığı hastahaneden ayrılarak başka bir hastahanede çalışmaya başlaması
- İstanbul'da görev yapan bir mühendisin İzmir'de göreve başlaması
- Bir memurun işini bırakıp, kasap dükkanı açması

Verilen örnekler aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanabilir?

A) Toplumsal tabakalaşma
B) Toplumsal değişme
C) Toplumsal sınıf
D) Yatay hareketlilik
E) Dikey hareketlilik

